

venskega in oziroma hrvaškega jezika na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Volilski shod v Velenju.

Veselica, katero je priredilo bralno društvo gornje Šaleške doline dne 5. septembra na vrtu Korunove gostilne pri Velenju, je bila dobro obiskovana. Kar se mora še posebej omeniti, jako dobro je bil zastopan kmečki stan. Seveda, imeli so tudi uzrok in sicer prav važen uzrok, zakaj so se zbrali v tolikem številu vrli kmetje Šaleške doline. Poročilo državnega poslanca č. g. J. Žičkarja in deželnega poslanca gosp. Vošnjaka so hoteli slišati ter se naučiti o delovanju državnega in deželnega zbora. Da sta jih tudi zanimali obe poročili, je bilo povzeti iz klicev, s katerimi so naznanjali, da odobrujejo ravnanje in postopanje slovenskih poslancev, a da obsojajo krivice, katere delajo najbolj kmečkemu stanu državnozbornski ropotarji, kakor tudi krivice, katere še niso prenehale v deželnem zboru. Oba govornika sta razložila stvar prav po domače. V njunih govorih je mnogokaj, kar bi utegnili zanimati bralce »Slov. Gospodarja«. Nekaj takih mislij bodi tukaj navedenih.

Državni zbor se deli na dve stranki. V večini so pametni, razumni možje, ki se zavedajo, kaj jim je poverilo ljudstvo, ko jih je izvolilo za poslance. V manjšini je dosti ljudij, ki se obnašajo prav pobalinski, zavirajo delovanje visoke zbornice, ter samo ljudstvu škodujejo. Enkrat se ne more ničesar rešiti v zbornici ravno vsled njihovega obnašanja. Potem jemljejo denar, (vsak poslanec vsaki dan 10 fl.), katerega ne zaslužijo. Ta denar plačuje ljudstvo. Tako ima ljudstvo izgubo — za svoj denar ne dobi ničesar in sramoto, — ves svet se spotika nad takimi poslanci, kakor so avstrijski ropotarji. In sedaj reci človek, ali ni to goljufija, katera se stori ljudstvu? Tako je tudi naravnost povedal ropotarjem katoliški poslanec Tusel iz Solnograške; za to so zahtevali levičarji, da se je poklical k redu, in da se za kazen tudi zapiše v zapisnik zborniških sej. Res, poslanec Tusel se je opomnil, da je nedostojno tako imenovati obnašanje levičarjev. A zahtevi, da se to vsprejme v zapisnik, se ni ustreglo. No, poslanec Tusel ni dobil pohvale v zbornici za to, ker je povedal resnico, pač pa v ljudstvu. To pritrjuje povsod njegovim besedam.

V državnem zboru je predložila vlada, so predložili poslanci važne predloge. Prevažna stvar so zadruga, o katerih je podal načrt zbornici poljedelski minister, da bi se o njem razpravljalo. Zadruga bi bile velikanskega pomena za kmeta in meščana.

Zadruga bi koristile kmetu, ker bi tem potom stavili ceno svojim pridelkom kmetje, in ne židje, veletržci, kakor se zdaj godi. Kmet v potu svojega obraza dela. A to, kar si pridelala mora oddati skoro pod nič. Pozneje bi bilo drugače. Kmetje jednega sodnijskega okraja bi stopili v tesno zvezo ter pristopili k zadrugi. Vse zadruga jedne dežele bi bile zopet tesno zvezane med seboj. Zadruga bi pred vsem zalagale armado z živežem, kateri se kupuje zdaj za to od veletržcev, židov. Seveda ti si delajo pač s tem denar. Od malih posestnikov pokupijo žito vredno in ga prodajo potem armadi prav visoko. Ako bi se ustanovile zadruga, tega ne bi bilo več. Kmetje bi oddajali naravnost armadi po zadrugah pridelke in sicer po ceni, katera jim gre. Da bi bilo to jako koristno za kmeta, je razvidno.

Tudi meščanom ne bi škodile zadruga. Meščani ne kupujejo surovih pridelkov, temuž že pripravljanih za rabo. Ali tovarne, od koder dobivajo mali trgovci po mestih in trgih moko, zalagajo z žitom zopet veletržci,

židje. Drugi jih ne more, ker nikdo drugi ni v stanu toliko žita nakupiti, kakor ga tovarne rabijo. Da delajo ti za sebe, ni treba tukaj še posebej povdarjati. Veletržce bi spodrinile zadruga. Od teh bi dobivale žito tovarne ceneje, kakor ga dobivajo od veletržcev. Potem pa bi bilo mogoče, ali prav za prav bi se moralo zgoditi, da bi se razposiljala iz tovarn veliko ceneje moka. Tako bi bili meščani veliko na boljem. Živeli bi veliko vredneje. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Slovesnost pri Sv. Jožefu blizu Maribora.

Čč. gg. lazaristi so kot goreči misijonarji znani skoro v vsaki župniji naše vladikovine. Od leta 1852. imajo misijonsko hišo in cerkev pri Sv. Jožefu pri Celju, od pretekle nedelje sem pa tudi pri Sv. Jožefu v Studencih blizu Maribora. Njih slovesno vmeščenje se je v nedeljo takó-le vršilo:

Na hvalo Studenčanov moramo omeniti, da so ti takoj prisrčno postali udani čč. gg. lazaristom. Že v soboto popoldne so dekleta cerkev okrasila z vencem in sopolki znotraj in zunaj, fantje so postavili slavolok in lepe mlaje, in na vseh hišah blizu cerkve so se razobesile zastave. Zvečer pa se je zažigal umetalni ogenj, topiči so gromeli, godba južnoželezniške delavnice pa je gg. misijonarjem priredila serenado.

V nedeljo dopoldne ob pol 10. uri je ogromna množica vernikov, preč. stolni kapitelj, preč. g. vizitator lazaristov, č. g. superijor Franc Javševc, č. g. misijonar Jožef Navinšek, in mnogo mariborskih ter nekaj sosednikov duhovnikov pričakovalo mil. knezoškofa pri cerkvi sv. Jožefa. Po udanem pozdravu se vsi napotijo v cerkev, kjer pri vratih mil. nadpastir izročijo ključce in stolo č. g. superijorju. Pri velikem oltarju pa blagoslovijo mil. knezoškof novi krasni tabernakelj in novo podobo sv. Jožefa z Jezuščekom, potem prenese č. g. superijor monštranco s presv. Rešnjim Telesom, nato pa zapojejo mil. knezoškof: »Veni, Creator Spiritus!« (Pridi, stvarnik sv. Duh!) ter slovesno mašujejo ob obilni asistenci.

Po sv. maši stopijo mil. nadpastir na prižnico ter v nemškem in slovenskem jeziku razložijo zgodovino cerkve sv. Jožefa v Studencih, potem zasluge sv. Vincencija Pavlana, ki je ustanovil pred 250. leti družbo misijonarjev-lazaristov, k sklepu pa vernike opomnijo na dolžnosti, katere imajo do čč. gg. misijonarjev in izrečejo višjepastirsko zahvalo preč. g. kanoniku Tomažu Rožancu, ki so se najbolj trudili, da se je ustanovila ta misijonska naselbina, ki naj nosi ime »Jezus-Marija-Jožefova misijonska hiša«. Z zahvalno pesmijo so potem mil. knezoškof sklenili to prelepo slovesnost. Blagoslov božji pa naj obilno in neprenehoma rosi na misijonsko cerkev in hišo Sv. Jožefa blizu Maribora!

Gospodarske stvari.

Domača zdravila za živino.

(Dalje.)

Ricinovo olje je zdravilo za črevesno zapeko pri žrebetih, katera izvira še od poroda. Ubrani pa se ta bolezen lahko, ako se kobila predno stori, dovolj in pametno giblje ter par tednov bolj zmerno krmi. Bolnemu žrebetu se mora obilno nastiljati in ga toplo odevati. Tudi je koristna mlačna klistira od kamiličnega čaja, ki se mora vsake pol ure, pa previdno ponavljati.

Za zdravilo pa se vzame 30 do 40 gramov ricinovega — ali če tega ni pri rokah, lanenega olja na enkrat. V olje se zmeša jeden ali dva jajčna rumenjaka in zraven prilije $\frac{1}{4}$ litra studenčnice. Če je pri roki ogelnokisla magnezija, naj se je doda vsakokrat za 4 grame in vso zdravilo dvakrat na dan živinčetu vlije.

Slezovo mazilo, zmešano z lavorjevim oljem, se hvali kot najboljšo mazilo za rane pri konjih, iz katerih teče rumena sokrvica. Če bi rano spremljala suhota uda, je dobro mazati ostali ud z mazilom od španskih muh, zmletih in zmešanih v 100 gramov svinjske masti. Rane pa se naj le z gornjim mazilom mažejo.

Smolno olje imajo navado dajati po nekaterih krajih živini, enako soli, kot priboljšek. Pravijo, da živina po tem rada žre, krave dobro molzejo in se sploh žival dobro redi. Tudi velja smolno olje kot mazilo okoli ran, da muhe manj silijo k njim. To velja zlasti o ogercih, kadar so ti že iztisnjeni izpod kože.

Soliter, zmešan z grenko soljo in sladičem, je dobro zdravilo za vnetje pljuč pri konjih. Vzame se solitarja 100 gramov, soli za četrtinsko več, sladiča pa toliko manj. Vse to se zdrobi v prah in s strdjo zmešano vsakih šest ur po 30 gramov daje bolnemu konju. Zraven se napravi dristlja iz kamilc in malvnega perja, katerej ko se precedi, se dodá 30 gramov solitarja. Tretjino te kuhovine se vlije v brizglo ter zraven dodá še 30 gramov lanenega olja, kar vse se za dristljo porabi.

Tudi je soliter dobro zdravilo za norost konj, kakor tudi vnetje možganov pri goveji živini. Najprej se živini izpusti za pol litra krvi, nato se ji za 30 gramov v vodi raztopljenega solitarja vlije. Koristno ji je tudi dati dristljo, zgoraj omenjeno. Če bolezen hitro ne mine, se mora vsakih 24 ur živinčetu po pol litra krvi izpustiti in pa glavo mu z vzmrzli vodi namočeno cunjjo pokrivati.

Soliter, katerega se vzame za 100 gramov, dodá 150 gramov grenke soli in 80 gramov bljuvne soli (Brechweinstein), to je zdravilo za ritnikovi črm pri goveji živini. Zdrobi se in zmeša v prah, katerega se daje trikrat na dan odrasleji živini po 50 gramov, manjšej pa polovico toliko. Tudi tukaj se nasvetuje gori omenjena dristlja, le da mesto solitra se naj kuhovini dodá dve pesti soli, predno se rabi.

Soliter, kateremu za 30 gramov se dodá 15 gramov voženka, je zdravilo za pereči ogenj pri goveji živini. Ta bolezen se spozna po velikej vročini in naglem otekanju živine. Kadar se to opazi, naj se spusti živali pol litra krvi iz vratne žile, ter omenjeno zdravilo daje živini. — Če pa tega ni pri rokah, naj se vzame 16 del litra kisa in 8 del litra vode, katerej tekočini se primeša pest soli in živinčetu v gobec vlije.

Sol kuhinjska je dobro zdravilo, če je živina kako strupeno zelišče požrla. Da naj se ji lizati po volji, ali pa se v vodi raztopljene ji v gobec vlije. Tudi je jako koristno po strupu bolnej živini dajati vsako uro po $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{2}$ litra ravno namolzenega mleka. Dodá naj se mleku nekoliko lanenega ali laškega olja.

Sol kuhinjska, v vodi raztopljena, je tudi dobro zdravilo za holecen očesa pri živini, ako ona izvira od udarca in hoče zarasti mrena. Precej soli naj se raztopi v vodi in izmiva s tem bolno oko. Še boljši od soli je za mreno beli vitrijol, kateri se tudi raztopljen enako rabi.

Sol kuhinjska se tudi priporoča za zdravilo konjem, ki imajo tope noge, z ozkim kopitom. Dene se nekaj soli v vodo in s to vodo se bolne noge večkrat umivajo, časih tudi nekaj mirno v nji kopljejo. Tudi platnene cape, v enako vodo namočene in kot obkladki na

bolne noge privezane, se priporočajo. — Enako kot solna, priporoča se tudi voda, v katerej se je nekaj galuna raztopilo.

Sploh pa se sol šteje kot potrebno sredstvo, ohraniti živini zdravje in dober tek. Daje se ji navadno po dvakrat na teden, ali sama, ali pa zmešana z različnimi zdravilnimi rastlinami, kakor smo že gori omenili. Posebno medli, na želodcu bolni in slabokrvni živini se to najbolj navadno sredstvo ne sme zanemarjati.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. septembra na Vranskem in v Braslovčah. Dne 21. septembra v Siegersbergu, na Laškem, v Lučanah, na Framu, v Ormožu in Podsredi. Dne 23. septembra na Bregu pri Ptujju (za svinje.) Dne 24. septembra v Arnožu, Slov. Bistrici, v Šmartnu pri Slov. Gradu in na Remšniku.

Dopisi.

Iz Krčevine pri Ptujju. (Nase kmetijsko bralno društvo) je imelo dne 29. avgusta v lepo ovenčanih prostorih Vindiševih svoj tretji občni zbor. Najprej je predsednik društva, g. Drag. Zupančič, v kljub slabemu vremenu v obilnem številu došle srčno pozdravil, potem pa so tajnik, blagajnik in knjižničar poročali o delovanju društva v preteklem letu. Iz poročil posnamemo, da je društvo v drugem letu svojega obstanka tudi prav plodonosno delovalo in da že šteje blizu 100 udov. Pred volitvijo novega odbora se je odstopajočemu dveletnemu zaslužnemu predsedniku, ki se sedaj preseli kot nadučitelj v Frankolovo, izrekla v imenu vseh udov najiskrenejša zahvala za ves trud pri vodstvu, posebno še pri pevskem zboru, ki ga je ustanovil in vzdrževal. Bog mu stotero poplačaj, kar je storil za nas Krčevinarje! Na predlog gosp. Šentjurca se na to prvi predsednik društva, gosp. Zupančič, in pa njega ustanovitelj, domači rojak č. g. Fr. Gomilšek, kaplan v Jarenini, ki imata za društvo največ zaslug, izvolita med odobravanjem vseh za častna člana. Potem je bil enoglasno izvoljen sledeči odbor: Silv. Šentjuro, predsednik; Fr. Lah, podpredsednik; Ferdo Skuhala, tajnik; Fr. Dolinšek, blagajnik; Jože Krivec, knjižničar; P. Karol Belšak in Ivan Krajnc, odbornika; Ig. Bezjak in Jože Murko, namestnika. Po izvolitvi odbora je imel gosp. pot. učitelj Belé kaj lep podučen govor o sadjarstvu in sicer, kako bi se naj sadno drevje gojilo. Srčna hvala! Domači pevski zbor je sedaj zapel nekaj pesmij, na to pa so prav izvrstno in navdušeno deklamovale več prelepih pesmic deklice Gomilšekova Anica in Mimiki Dolinšekova in Kuharjeva, da jih moramo tu pohvaliti. Gosp. kaplan Gomilšek, ki se je tudi zborovanja udeležil, je prinesel za društvo veliko Ciril - Metodovo podobo seboj ter je svoje domačine v lepem govoru bodril, kako naj bi posebno posnemali rodoljubne čednosti sv. bratov ter bili vsak čas dobri katoličani, goreči Slovenci in zvesti Avstrijci, da se bo Krčevina takó na vse strani povzdignila.

Iz Zalca. (Načrt dirke) v nedeljo dne 19. sep. ob 3. uri popoldne. I. Pričetna dirka; 200 kron, darila visokega c. kr. poljedelskega ministerstva. Za 3 do 5letne kobile in žrebce III. štirskega konjerejskega okoliša (Savinjsko pleme). Posestnik mora dokazati, da je njegov konj istiniti savinjskega plemena. Enoprežno, daljava 2000 metrov. 80 kron prvemu, 60 kron drugemu, 40 kron tretjemu, 20 kron četrtemu. Vloga 4 krome z zgubo vloge. Da se dirka vrši, treba je najmanj pet oglasil. II. Plemenska dirka; 200 kron, darila visokega c. kr.